

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 51/2015-5

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. januára 2015 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta prerokoval oznámenie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky Milana Ľalíka o dôvodoch jeho vylúčenia z výkonu sudcovskej funkcie vo veci vedenej pred Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 15260/2014 a takto

r o z h o d o l :

Sudca Ústavného súdu Slovenskej republiky Milan Ľalík je vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 15260/2014.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) bola 19. novembra 2014 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva

podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Krajským súdom v Banskej Bystrici pod sp. zn. 44 Cb 1/2014. Sťažovateľ je zastúpený advokátkou JUDr. Elenou Lalíkovou, Advokátska kancelária, Podbrezovská 34, Bratislava. Vec napadla I. senátu ústavného súdu a je vedená pod sp. zn. Rvp 15260/2014. Vec bola pridelená sudcovi ústavného súdu Milanovi Lalíkovi ako sudcovi spravodajcovi.

2. Sudca I. senátu ústavného súdu Milan Lalík prípisom zo 4. decembra 2014 v súlade s ustanovením § 27 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predsedníčke ústavného súdu oznámil: „Dňa 3. decembra 2014 mi bola ako sudcovi spravodajcovi pridelená vec sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] ktorého zastupuje moja manželka JUDr. Elena Lalíková. Preto sú splnené podmienky pre postup podľa čl. IV/1 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na rok 2014, lebo som v danej veci predpojatý podľa § 28 ods. 3 v spojení s § 27 ods. 1 zákona o ústavnom súde.“

II.

3. Podľa § 27 ods. 1 zákona o ústavnom súde je sudca vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho predpojatosti.

Podľa § 28 ods. 3 prvej vety zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu pre predpojatosť rozhodne iný senát.

Podľa čl. IV bodu 1 rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie 1.3.2014 – 28.2.2015 (ďalej len „rozvrh práce ústavného súdu“) v znení dodatku č. 1 a dodatku č. 2, ktorými sa mení a dopĺňa rozvrh práce ústavného súdu, o vylúčení sudcu pri

rozhodovaní v senáte podľa § 28 ods. 2 (správne má byť § 28 ods. 3; pozn.) zákona o ústavnom súde rozhoduje druhý senát, ak ide o sudcov prvého senátu.

III.

4. Ústavný súd na úvod zdôrazňuje, že požiadavka nestrannosti sudcu sa dotýka samej podstaty spravodlivosti a jej vnímania. Nestrannosť znamená absenciu zaujatosti či predsudku, znamená, že sudca nemá žiaden osobný záujem na výsledku konania (porov. Barak, A. Judge in a Democracy. Princeton University Press, 2008. s. 101 a nasl.), resp. nevzniká navonok legitímny dojem, že by takýto záujem mohol mať. Rozhodovanie sudcom, ktorý nie je nestranný, nie je len popretím rovnosti účastníkov konania, ale ide svojím spôsobom aj o rozhodovanie vo vlastnej veci (nemo iudex in causa sua; porov. bod 5 uznesenia Najvyššieho správneho súdu Českej republiky z 11. júna 2010, čj. Nao 46/2010-78; dostupné na internete: www.nssoud.cz) a vôbec o popretie zmyslu súdnictva a práva.

5. Už vo svojej predošlej judikatúre ústavný súd konštatoval, že z pohľadu ľudskoprávneho, z pohľadu práva na nestranného sudcu ako komponentu práva na spravodlivý proces vyvinul Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) dve previazané stránky nestrannosti a judikatúru k nim rozvíja už viac ako 30 rokov (Piersack v. Belgicko, sťažnosť č. 8692/79, rozsudok ESLP z 1. 10. 1982; Pohoska v. Poľsko, sťažnosť č. 33530/06, rozsudok ESLP z 10. 1. 2012). Nestrannosť má stránku subjektívnu a stránku objektívnu, a tie sú overované rovnomennými testami. Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje význam nestrannosti sudcu pre dôveru verejnosti v súdnictvo, a to jednak vo všeobecnosti (Olujic v. Chorvátsko, sťažnosť č. 22330/05, rozsudok ESLP z 5. 2. 2005, bod 57), ale osobitne pri objektívnom teste (Kinsky v. Česká republika, sťažnosť č. 42856/06, rozsudok ESLP z 9. 2. 2012, bod 87). Nestrannosť je vo vnímaní ESLP absenciou zaujatosti či predsudku vo veci, pričom nestrannosť môže byť overovaná už spomenutým subjektívnym a objektívnym testom. Východiskom je subjektívny test, v ktorom sa zisťuje osobné presvedčenie, postoj sudcu, resp. jeho záujem v prerokúvanej

veci. Osobná nestrannosť sudcu sa predpokladá, kým sa nepreukáže opak. Takýmto „opakom“ môže byť sudcom prejavené nepriateľstvo, neznášanlivosť alebo ak si napríklad sudca z osobných dôvodov vyhradí prerokovanie veci pre seba. Požiadavka nestrannosti nemôže byť dostatočne naplnená len subjektívnym testom, ktorý je náročný z hľadiska preukazovania. Na subjektívny test teda plynule nadväzuje test objektívny, ktorý si všíma, či sudca vykazuje legitímne pochybnosti z hľadiska jeho nestrannosti. Tu je dôležitá perspektíva nestranného pozorovateľa a relevantné je aj zdanie (ne)strannosti („*Justice must not only be done, it must also be seen to be done*“). Podľa ESĽP musí byť ustálené, či existujú zistiteľné skutočnosti, ktoré môžu vzbudzovať pochybnosti o nestrannosti sudcov, a v tomto zmysle môže mať aj zdanie určitú dôležitosť, pretože „v stávke“ je dôvera, ktorú musia súdy v spoločnosti vzbudzovať, nehovoriac o dôvere samotných účastníkov konania (Daktaras v. Litva, sťažnosť č. 42095/98, rozsudok ESĽP z 10. 10. 2000, bod 32). Ústavný súd dodáva, že súčasne s dôverou, na ktorú musia súdy v demokratickej spoločnosti aspirovať, je cez ňu „v stávke“ aj autorita súdnych rozhodnutí.

6. Podstatou oznámenia sudcu ústavného súdu Milana Ľalíka o dôvodoch jeho vylúčenia z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vo veci vedenej pred ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 15260/2014 je skutočnosť, že v danej veci je sudca ústavného súdu Milan Ľalík sudcom spravodajcom a právnu zástupkyňou sťažovateľa v tomto konaní pred ústavným súdom je manželka sudcu ústavného súdu Milana Ľalíka JUDr. Elena Ľalíková.

7. Ústavný súd v úvode poznamenáva, že *in abstracto* samotný príbuzenský vzťah sudcu prerokúvajúceho vec a účastníka konania alebo zástupcu účastníka konania býva sám osebe dôvodom vylúčenia sudcu z prerokúvania veci (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn 7 Nc 61/2013).

8. V rámci všeobecných, a nie ľahko objektivizovateľných dôvodov vylúčenia sudcu ústavného súdu ustanovených § 27 zákona o ústavnom súde je potrebné *in concreto* uviesť, že manželka sudcu ústavného súdu Milana Ľalíka JUDr. Elena Ľalíková je v konaní vedenom pred ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 15260/2014 právnu zástupkyňou

účastníka tohto konania, pričom sudca ústavného súdu Milan Ľalík je členom I. senátu ústavného súdu, ktorý je príslušný na prerokovanie veci vedenej pred ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 15260/2014, a zároveň je v tejto veci sudcom spravodajcom.

9. Pri skúmaní nestrannosti sudcu (objektívny test nestrannosti) ústavného súdu Milana Ľalíka existuje zistiteľná skutočnosť, ktorá odôvodňuje vznik objektívnej pochybnosti o jeho predpojatosti vo veci vedenej pred ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 15260/2014, keďže ide o priamy príbuzenský vzťah sudcu ústavného súdu Milana Ľalíka s právnou zástupkyňou účastníka konania vedeného pred ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 15260/2014. Navyše sám sudca ústavného súdu Milan Ľalík oznámil ústavnému súdu svoju predpojatosť (subjektívny test nestrannosti).

10. Ústavný súd je preto presvedčený, že vnímanie nestrannosti sudcov ústavného súdu v predmetnej veci sp. zn. Rvp 15260/2014 si vyžaduje vylúčenie sudcu ústavného súdu Milana Ľalíka z rozhodovania vo veci vedenej pred ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 15260/2014, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. januára 2015